

Omdat ik veel vragen krijg over de dagelijkse gang van zaken met bandrecorders, heb ik een document gemaakt waarin een aantal van deze onderwerpen behandeld worden.

In dit document:

1 Schoonmaken van het complete tapepad.....	1
2 Regelmatig gebruik van het deck.....	2
3 Opnemen.....	2
4 Stringen, onvermijdelijk?.....	3
5 Conclusie.....	3

1 Schoonmaken van het complete tapepad

Waarom?

Iets wat te vaak over het hoofd gezien wordt bij bandrecorders is het onderhoud, en dan met name het schoonmaken van de koppen en bandgeleiders. Als er niet goed schoongemaakt wordt, zal de **prestatie** van het deck er onder lijden en zul je niet kunnen genieten van wat het deck allemaal kan. Ik kan er niet genoeg op hameren.

Vuile koppen zorgen voor een verminderd band-kop contact en dus een veel slechtere **hogetonenweergave**, meer drop-outs en andere **narigheid**. En het spoelen van de band gaat moeizamer doordat het vuil 'plakt' en de tape moeizamer getransporteerd wordt, ook bij gewoon spelen. Ook kan de band **beschadigen** door langs de stukken vastgekoekt en hard vuil getransporteerd te worden. Magnetisch materiaal laat los. Er ontstaan strepen en krassen overlangs op de band en dit komt de kwaliteit en de levensduur niet ten goede.

Als een band té veel afgeeft, of erger nog, hij kan niet goed afgespeeld worden omdat hij te veel plakt, gooi de band dan weg na hem eventueel **gedigitaliseerd** te hebben. Het is een verloren zaak. De band zal nooit meer goed worden, alleen maar nóg slechter. Het zgn. 'bakken' van de tape kán in bepaalde situaties helpen om hem nog eenmaal te kunnen afspelen. Dit is een specialistische behandeling.

Hoe?

Maak het hele tape pad goed schoon, dat wil zeggen: **alle bandgeleiders, rollers, stangen én koppen** waarlangs de band loopt. Doe dit met 96% **alcohol**, verkrijgbaar bij drogist etc. in kleine flesjes. Doe dit op een **houten** wattenstaafje (plastic staafje buigt te veel mee) en blijf hard poetsen met verse wattenstaafjes totdat het wattenstaafje wit blijft en er geen rommel meer van het onderdeel afkomt. Kijk daarna met een loep en een goede (zak)lamp of het onderdeel inderdaad brandschoon is. Misschien moet het deck hiervoor op zijn achterkant gelegd worden. Ga daarna naar het volgende onderdeel van de bandloop. Let vooral ook op de **randen** van alle bandgeleiders waar de zijkant van de band tegenaan loopt! Gebruik desnoods een stevige doek of wattenschijfjes om steviger te boenen. Ik heb een illustratie gemaakt die achterin dit document te vinden is, waarin in **ROOD** is

aangegeven wat verstaan wordt onder het tape pad en wat dus allemaal schoongemaakt moet worden.

Hoe vaak?

Dit schoonmaken moet **regelmatig** herhaald worden, afhankelijk van de staat van de afgespeelde banden. Zeker oude banden van 25 jaar of ouder geven veel residu af, afhankelijk van het merk en/of type. Laat je niet misleiden door wat anderen zeggen, maar **ALLE** banden geven af. Ook nieuwe! (alleen een stuk minder). Dus schoonmaken!!

Vooraf bij het draaien van oude banden is regelmatig schoonmaken van het gehele tapepad aan de orde, in ieder geval **na elke paar uur spelen**. En vóór het maken van een **opname** is dit in ieder geval altijd noodzakelijk. Dan presteert het deck weer optimaal. Kortom: poetsen, poetsen en nog eens poetsen!!

Rubber aandrukrol

De rubber aandrukrol is een speciaal geval, want dit onderdeel kán heel fragiel zijn. Het rubber kan bij sommige decks versneld gaan uitdrogen, en ook door jarenlang verkeerd schoonmaken al zijn de meningen hierover verdeeld. Maar de meeste experts zijn het er wel over eens, dat het gebruik van alcohol op het rubber van de aandrukrol **niet** aan te raden is. Maar hoe dan wel schoon te maken? Als stevig wrijven met een doek niet helpt om het vuil eraf te krijgen, dan helpt het misschien om de doek licht vochtig te maken, soms helpt een drupje Dreft hierbij. Anderen gebruiken 96% IPA (**isopropylalcohol**) op de doek. Dit schijnt wel veilig te zijn op de lange duur.

2 Regelmatig gebruik van het deck

Waarom?

Decks kunnen, net als auto's, slecht tegen stilstaan. Bandrecorders vinden dat niet fijn. Maar dat is wel eens onvermijdelijk helaas.

Hoe?

Het beste is om de decks **regelmatig** aan te zetten en een band te spoelen en ook een hele band te laten afspelen. Hierdoor krijgen alle mechanische delen weer beweging, de snaren draaien weer rond en de elektronische onderdelen staan weer even onder spanning. En dat vinden ze lekker. En het komt de levensduur ten goede!

Hoe vaak?

Doe dit minstens 1x per jaar.

3 Opnemen

Met een paar simpele tips is het mogelijk om zeer goed klinkende opnames te maken op de bandrecorder.

Hoe?

Ten eerste: neem niet te **hard** op. Dat heeft ten minste twee nadelen: er kan vervorming van het geluid optreden, én het vermogen om hoge tonen op te nemen op een band neemt flink af als het signaal harder wordt opgenomen.

Wat is dan wel goed? Let op de meters, en als de meters bij luide passages lichtjes in het rode gebied komen, dan is dat geen probleem. Staan de meters (te) lang in het rode gebied, dan weet je zeker dat de opname niet van goede kwaliteit zal zijn. Stel in dat geval met de opnameregelaars het opnameniveau zachter af.

Ten tweede: neem niet te **zacht** op. Bij een te zacht signaal, zal er relatief meer bandruis te horen zijn ten opzichte van de muziek. De meters mogen bij luide passages in de muziek best af en toe in het rode gebied komen.

Ten derde: zorg voor een **goede band**. Een band die 50 jaar geleden nog goed was om op op te nemen, is dat tegenwoordig waarschijnlijk niet meer, door drop-outs, of door het feit dat hij (te) veel afgeeft, of omdat hij te stroef is geworden voor een goede bandloop.

Een goed deck verdient een goede, nieuwe band. Er worden nog steeds nieuwe banden gemaakt, in een fabriek in Frankrijk naar het recept van de aloude BASF banden, genaamd Recording The Masters. En deze zijn gewoon te koop in NL. Een goede algemene band die vrijwel altijd voldoet, is LPR35. Een nieuw ontwikkelde goede algemene band is de LPR90, maar deze is meer voor hoge uitstuurbaarheid. Helaas zijn banden duur geworden.

Ten vierde: zorg **altijd** voor een brandschone recorder, zie punt 1 hierboven.

4 Storingen, onvermijdelijk?

Waarom?

Bandrecorders zijn ondertussen al meer dan 40 jaar oud, en sommige halen de 50 jaar al. Meestal is er **nooit** onderhoud gepleegd. Dus het is niet zo heel ongewoon dat er kleine of grote storingen kunnen optreden. Sommige daarvan zijn alleen maar hinderlijk, zoals een lampje wat stuk is of een lichte verstoring van het geluid, terwijl grotere storingen ervoor zorgen dat het apparaat misschien helemaal niet meer werkt. Helaas zijn niet alle storingen te voorkomen. Er rest dan niets anders dan een **reparateur** te vinden en te hopen dat het probleem opgelost kan worden.

Gelukkig is dat meestal wel het geval, maar in sommige gevallen, als het onderdelen betreft die niet meer te vinden zijn, wordt het een lastige zaak. Dit is een goede reden om extra **voorzichtig** met het deck om te springen, en storingen snel op te lossen zodat het probleem niet erger wordt met alle gevolgen van dien. Dit advies geldt voor alle 'vintage' apparatuur.

Advies

Het advies is ook om **NOOIT** aan de schroeven van de koppen te gaan draaien om 'het geluid beter' te krijgen. Echt, doe het niet. Draai ook nooit zelf aan de instelpotmeters binnen in het deck die horen bij de afregeling. Alleen met de juiste meetapparatuur, speciale banden en kennis kun je die afregelen.

Hetzelfde geldt voor het **demagnetiseren** van de koppen en de bandgeleiders. Als dit niet correct uitgevoerd wordt, dan creëert het een groot probleem. Doe het niet als je niet weet hoe dit gedaan moet worden, en vraag advies. Kom ook niet met magnetisme (magnetische schroevendraaiers etc.) in de buurt van de koppen of de bandgeleiders.

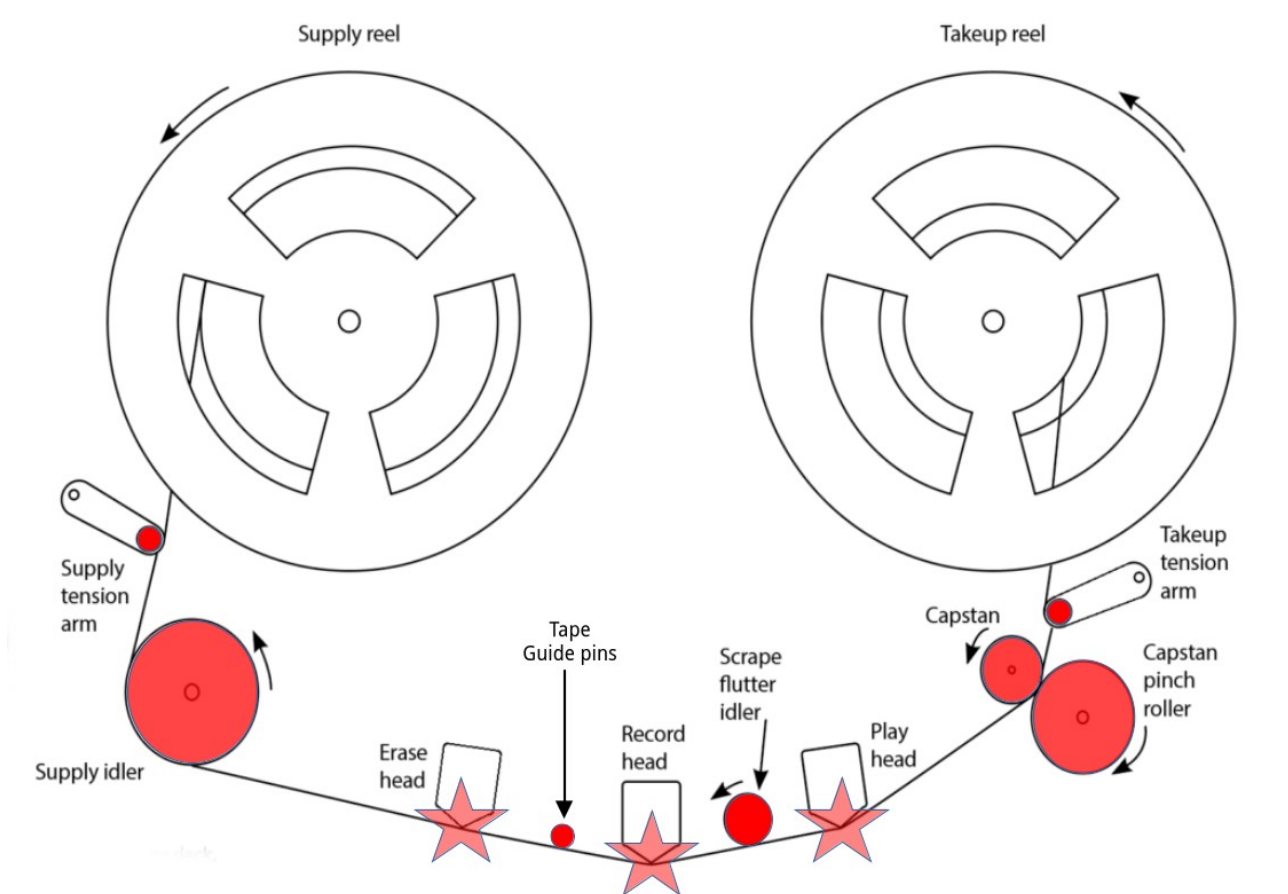
5 Conclusie

Ik hoop dat dit document help met de dagelijkse omgang met de bandrecorder. Voor meer diepgaande vragen kun je vaak terecht op het internet, of je kunt natuurlijk altijd contact met mij opnemen. Soms is het beter om advies te vragen alvorens het zelf te proberen. Ik geef altijd graag advies.

Philip van der Matten
reparatie@reeltoreel.nl

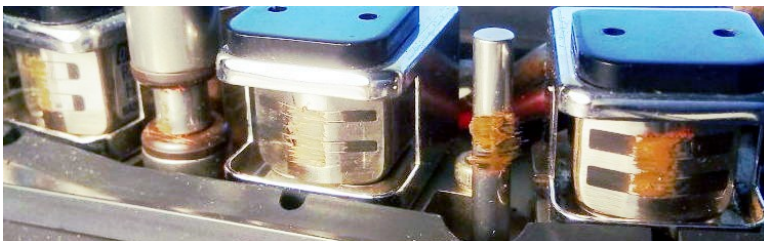
Addendum.

Schoonmaken van het tape pad

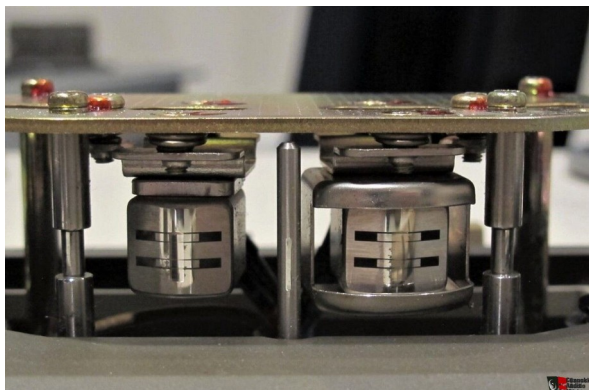

Alle delen in **ROOD**, indien aanwezig, moeten zorgvuldig schoongemaakt worden met alcohol >96%

Regelmatig krijg ik decks binnen waarbij het tape pad er zo uitziet:

Het is duidelijk dat er geen goed geluid meer uit dit apparaat zal komen, dat de band moeizaam en soms nauwelijks vooruit komt, en dat de band overlangs flink beschadigd kan raken door het vuil.

Dit is zoals een goed schoongemaakt tape pad er uit ziet. De koppen blinken en glimmen, de tapegeleiders ook, en er is nergens enige tape residu te bekennen. Het is vaak nodig om meerdere wattestaafjes te gebruiken en flink te boenen. Soms zelfs met het -zachte- houten gedeelte van het wattestaafje.